

บทที่ 2

การดำเนินการสร้างสรรค์

สืบเนื่องจากความสงสัย เกิดข้อคำถามต่อตัวเองและสังคมหลายประการในวิถีความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องรางของขลังที่ขัดแย้งกับหลักธรรมของศาสนาพุทธในสังคมไทย ส่งผลให้เกิดการสืบค้นข้อมูลและศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องรางของขลังไทยว่ามีสำคัญอย่างไร ทำให้ข้าพเจ้าได้เกิดแรงบันดาลใจและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมชุด “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย” โดยดำเนินการสร้างสรรค์เป็นขั้นตอนซึ่งเริ่มจาก การหาข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวางแผนวิธีการสร้างสรรค์ การศึกษาพื้นที่ การสร้างแบบจำลอง จนถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานและการติดตั้งผลงาน

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ในเชิงเปิดประเด็นคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำธุรกิจของขลังซึ่งมีวิธีการชวนเชื่อให้เกิดการเชื่อซื้อเพื่อมาบูชาแล้วจะรวยและมั่งคั่ง โดยการแสดงภาพที่เกี่ยวข้องกับของขลังจำพวก กุมารทอง นางกวัก จิ้งจกสองหาง ปลัดขิก ฯลฯ จากตลาดปัจจุบันร่วมกับคำชวนคิด ให้เป็นพื้นที่เกิดการปะทะกันระหว่างเรื่องราวในภาพกับผู้ชม ซึ่งข้าพเจ้าหวังว่าจะเป็นการสื่อสารต่อสังคมที่สามารถก่อและแตกประเด็นคิดเกี่ยวกับมายาคติจากเครื่องรางของขลังเหล่านี้

ขั้นตอนในการดำเนินงานการสร้างสรรค์

ในการดำเนินสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ข้าพเจ้าได้วางแผนการทำงานเพื่อนำเสนอผลงาน 2 ลักษณะ ซึ่งจะทำให้การติดตั้งกับพื้นที่ในลักษณะศิลปะอินสตอลเลชั่น (Installation Art) ประกอบด้วย

1. สร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. สร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ร่วมกับการใช้ถ้อยคำเพื่อการตั้งคำถามเกี่ยวกับมายาคติจากของขลังไทย

ผลงานดังกล่าวนี้มีขั้นตอนในการดำเนินงานเริ่มจาก

การหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากเครื่องรางของขลังในปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์เพื่อจัดจำหน่ายอย่างแพร่หลายในระบบออนไลน์ ข้าพเจ้าจึงหาข้อมูลในส่วนเนื้อหาจากแหล่งออนไลน์และลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจหาข้อมูลรวมทั้งถ่ายภาพบันทึก บรรยากาศ ความเป็นไป ลักษณะต่างๆของเครื่องรางของขลังไทยที่มีการผลิตและจำหน่ายในปัจจุบัน ในจังหวัดเชียงใหม่ มีดังต่อไปนี้

1. ตลาดนัดพระเครื่องทิพย์เนตร ถ.ทิพย์เนตร ต.หายยา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (เปิดวันอังคารและวันศุกร์) (ภาพประกอบ 15)
2. ตลาดนัดพระเครื่องกาดคำเที่ยง ถ.ตลาดคำเที่ยง ต.ป่าตัน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (เปิดวันจันทร์และวันพฤหัสบดี) (ภาพประกอบ 16)
3. ร้านขายเครื่องรางของขลังภายในตลาดวโรรส ถ.ช่วงเมรุ ต.ช้างม่อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (เปิดทุกวัน) (ภาพประกอบ 17)
4. ร้านค้าและสถานที่ชุมชนทั่วไปที่มีเครื่องรางของขลังบูชาในจังหวัดเชียงใหม่

ภาพประกอบ 15

ภาพบรรยากาศในตลาดนัดพระเครื่องทิพย์เนตร จ.เชียงใหม่

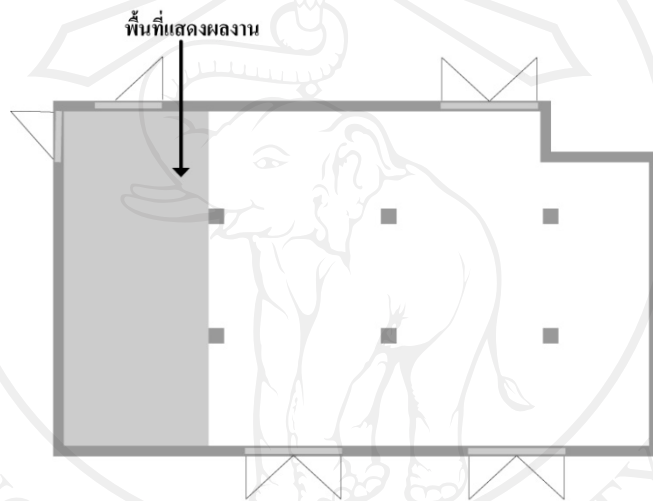
ภาพประกอบ 16 ภาพบรรยากาศในตลาดนัดพระเครื่องกาดคำเที่ยง จ.เชียงใหม่

ภาพประกอบ 17 ภาพบรรยากาศร้านขายเครื่องรางของขลังภายในตลาดวโรรส จ.เชียงใหม่

ศึกษาพื้นที่นำเสนอ

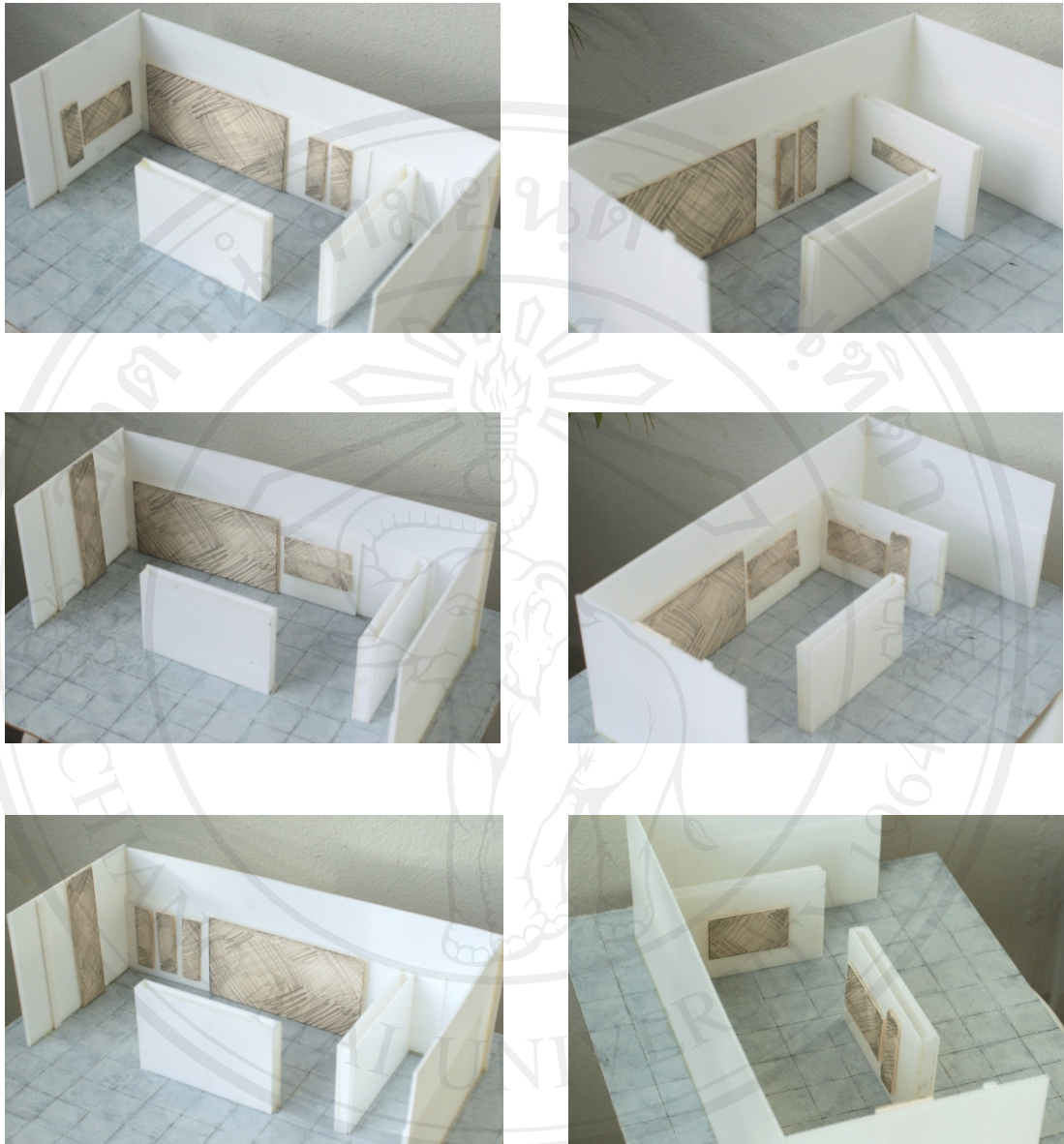
พื้นที่ของห้องนิทรรศการคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในช่วงกรกฎาคม 2554 ได้ถูกแบ่งออกสำหรับแสดงผลงานของ 3 คน พื้นที่ที่ข้าพเจ้าได้รับคือ พื้นที่ด้านปีกซ้ายของห้องนิทรรศการซึ่งมีลักษณะยาวและแคบ ดังนั้นการวางแผนสร้างผลงานจะสามารถสร้างให้สัมพันธ์กับพื้นที่อย่างไร จึงเกิดการปะทะและตอบโต้กับผู้ชมได้ดี ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าการสร้างแบบจำลองขึ้นจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้มาก (ภาพประกอบ 18)

ภาพประกอบ 18 แผนผังพื้นที่แสดงผลงาน ณ ห้องนิทรรศการคณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แบบจำลอง

หลังจากได้ขนาดของพื้นที่แล้วก็พัฒนาว่าพื้นที่ผนังแต่ละผนังควรมีการเชื่อมโยงกันของเนื้อหาในแต่ละชั้นผลงานอย่างไรและรูปร่างภายนอกของแต่ละชั้นผลงานทำงานกับพื้นที่ผนังอย่างไร ด้วยการสร้างแบบกระดาษที่เป็นรูปร่างภายนอกหลายขนาดแล้วนำมาจัดการพื้นที่ในแบบจำลอง เพื่อให้เห็นภาพองค์รวมของผลงานทั้งหมด ซึ่งสามารถเห็นถึงความสัมพันธ์ของผลงานในแต่ละชั้นและเห็นว่าผลงาน 5 ชิ้นในขนาดที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงจะช่วยสนับสนุนการปะทะต่อผู้ชมได้ดี การทำแบบจำลองส่งผลให้เกิดความสะดวกในการแก้ไขผลงานและการติดตั้งผลงานในพื้นที่จริง (ภาพประกอบ 19)

ภาพประกอบ 19

แบบจำลองผลงานชุด “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย”

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานภาพถ่ายอินสตอลเลชัน (Photography Installation) ชุดนี้ประกอบด้วยผลงาน 5 ชิ้น ติดตั้งให้ขนาดแตกต่างกันทำงานเชื่อมโยงกันในพื้นที่ห้องนิทรรศการ ผลงานสร้างสรรค์มีวิธีการสร้าง 2 รูปแบบ ในรูปแบบที่ 1 เป็นการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายคอลลาจ (Collage)

รวมกันด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ส่วนในรูปแบบที่ 2 เป็นการสร้างสรรค์ภาพถ่ายด้วยวิธีการใกล้เคียงกันแต่สร้างให้มีถ้อยคำที่ใช้เครื่องควบคุมแสงให้เป็นเงาของตัวอักษรถ้อยคำขึ้น การบันทึกภาพควรต้องมีความคมชัดและคุณภาพสูง เพื่อว่าเมื่อนำไปสร้างสรรค์ แล้วมีการปรับค่าน้ำหนักมีดสว่างในตำแหน่งที่ต้องการแล้ว ยังคงสามารถแสดงเรื่องราวภายในภาพได้ การนำข้อมูลภาพถ่ายนั้นมาสร้างสรรค์กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะเลือกภาพที่มีเนื้อหา ลักษณะพื้นผิว และสีของผลงานตามแนวความคิด รวมถึงการหาถ้อยคำเพื่อให้บรรลุถึงการตั้งคำถามเกี่ยวกับมายาคติที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในเครื่องรางของขลัง นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงภาพที่จะพิมพ์ลงบนวัสดุพิมพ์ภาพ ที่สนับสนุนถึงการใช้งากับถ้อยคำให้ปรากฏออกมาอ่านได้ในท่ามกลางรูปสิ่งของที่มีสีฉูดฉาดและปริมาณมาก รวมถึงการใช้วัสดุพิมพ์ภาพถ่ายที่สามารถให้คุณภาพของสีและความคมชัดที่สูง สามารถเห็นได้ถึงรายละเอียดของวัสดุในเครื่องรางของขลังประเภทต่างๆและบรรยากาศโดยรวมของผลงานชุดนี้ (รายละเอียดของกระบวนการสร้างสรรค์อยู่ในภาคผนวก ก)

ผลงานศิลปกรรมชุด “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย”

ภาพประกอบ 20

ทินกร นุฎด มุมมองต่างๆของผลงานชุด “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย”

ภาพถ่ายอินสตอลเลชั่น, 3.8 x 9.5 เมตร

ภาพประกอบ 21 ทินกร นุกูล มุมมองต่างๆของผลงานชุด “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย”
ภาพถ่ายอินสตอลเลชั่น, 3.8 x 9.5 เมตร

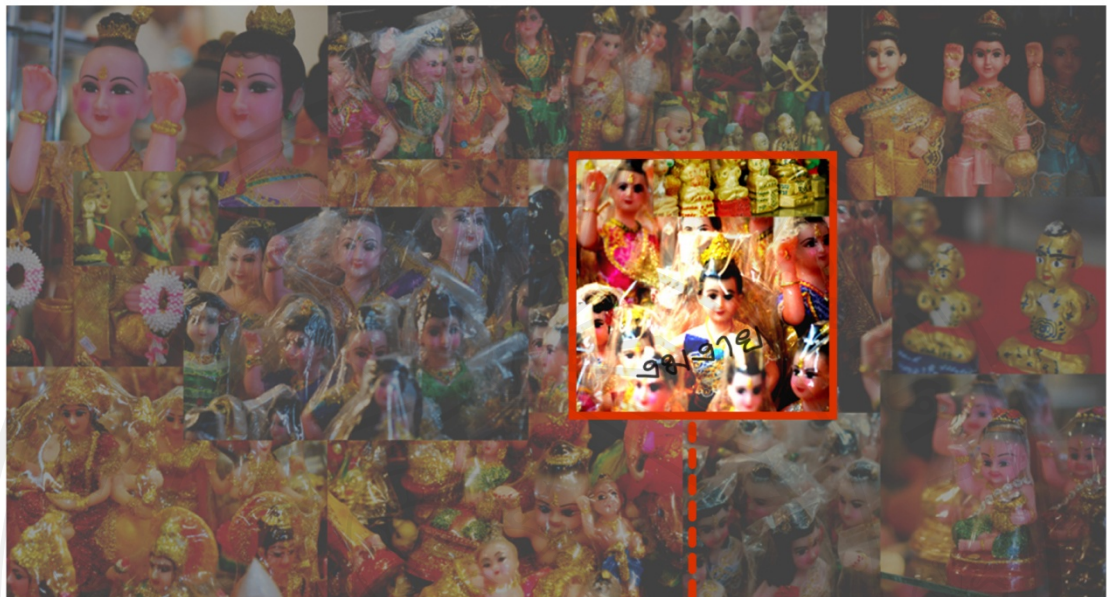
ทินกร นุญด, รายละเอียดของผลงาน "มหายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย" ชั้นที่ 1, 2554,
ภาพถ่ายดิจิทัลพิมพ์บนพาสติกไวนิล สติ๊กเกอร์และเครื่องควบคุมไฟ, 2.43 x 4.50 เมตร

ภาพประกอบ 22

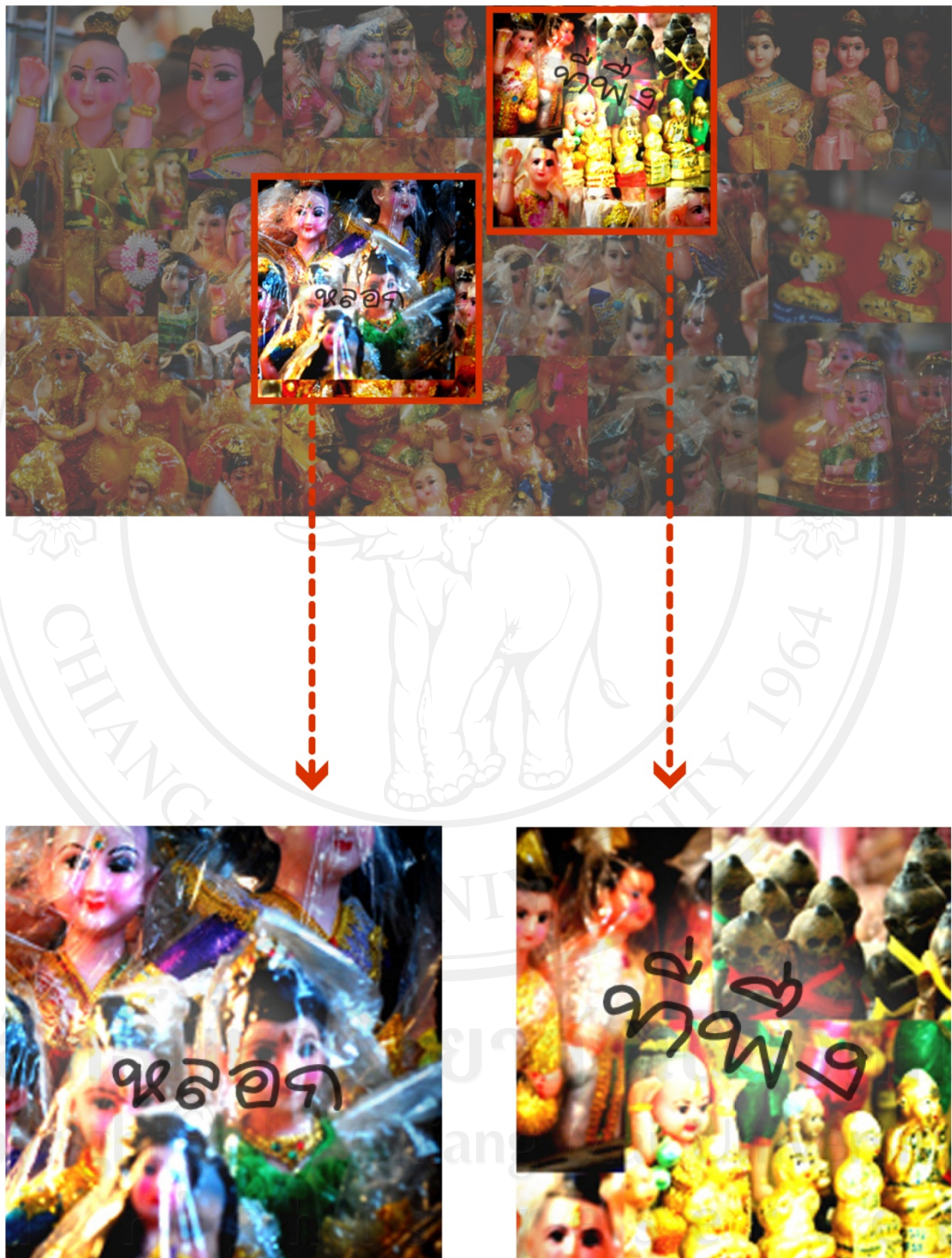
ภาพประกอบ 23

แสดงจิ้งหะเงาของถ้อยคำ “รวช” กับ “หลง

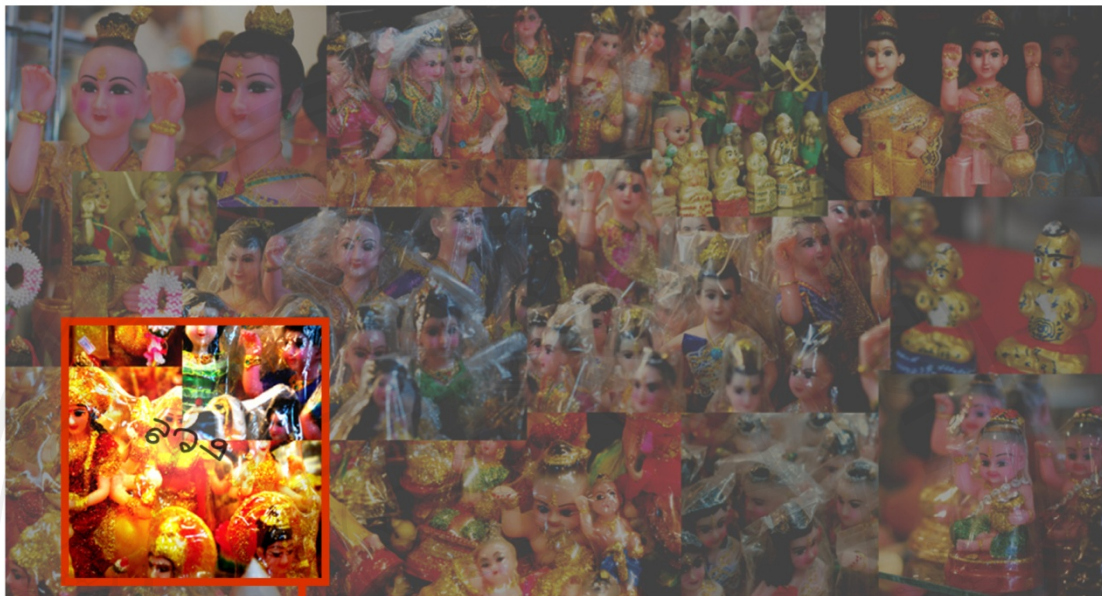
ภาพประกอบ 24

แสดงจังหวะเงาของถ้อยคำ “งมฉาย”

ภาพประกอบ 25

แสดงจังหวะเงาของถ้อยคำ “รวย” กับ “หลง”

ภาพประกอบ 26

แสดงจังหวะเงาของถ้อยคำ “ลวง”

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพประกอบ 27 ทินกร นุกูล, รายละเอียดของผลงานชุด “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย” ชั้นที่ 2, 2554,
ภาพถ่ายดิจิทัลพิมพ์บนพลาสติกไวน์ล สติกเกอร์และเครื่องควบคุมไฟ, 57 x 80 เซนติเมตร (ภาพซ้าย)
ภาพถ่ายดิจิทัลพิมพ์บนกระดาษพีพี, 40 x 120 เซนติเมตร (ภาพขวา)

ภาพประกอบ 28 แสดงจิ้งหะเงาของถ้อยคำ “ศรีทรา” กับ “มาฆา”

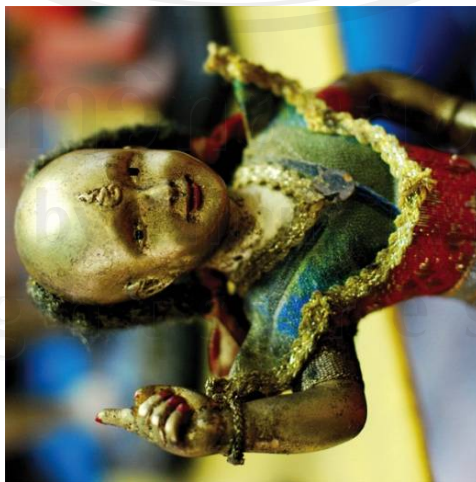
ภาพประกอบ 29 แสดงรายละเอียดของผลงาน ชิ้นที่ 2

ภาพประกอบ 30

ทินกร นุกูล, ผลงานชุด “มายาคติจากเครื่องรางของขลังไทย” ชั้นที่ 3, 2554

ภาพถ่ายดิจิทัลลงพิมพ์บนพลาสติกไวนิล, 100 x 400 เซนติเมตร

พินกร นฤธ, รายละเอียดของผลงานชุด "มหายศจากเครื่องรางของไทย" ชิ้นที่ 4, 2554,
ภาพถ่ายดิจิทัลของพินกร นฤธ, 40 x 40 เซนติเมตร (ต่อ 1 ชิ้น)

ทินกร นุกูล, รายละเอียดของผลงานชุด "ภาษาคิดจากเครื่องรางของขลังไทย" วันที่ 5, 2554,
ภาพถ่ายดิจิทัลเพื่อพิมพ์บนกระดาษสีฟ้า, 87 x 160 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 32